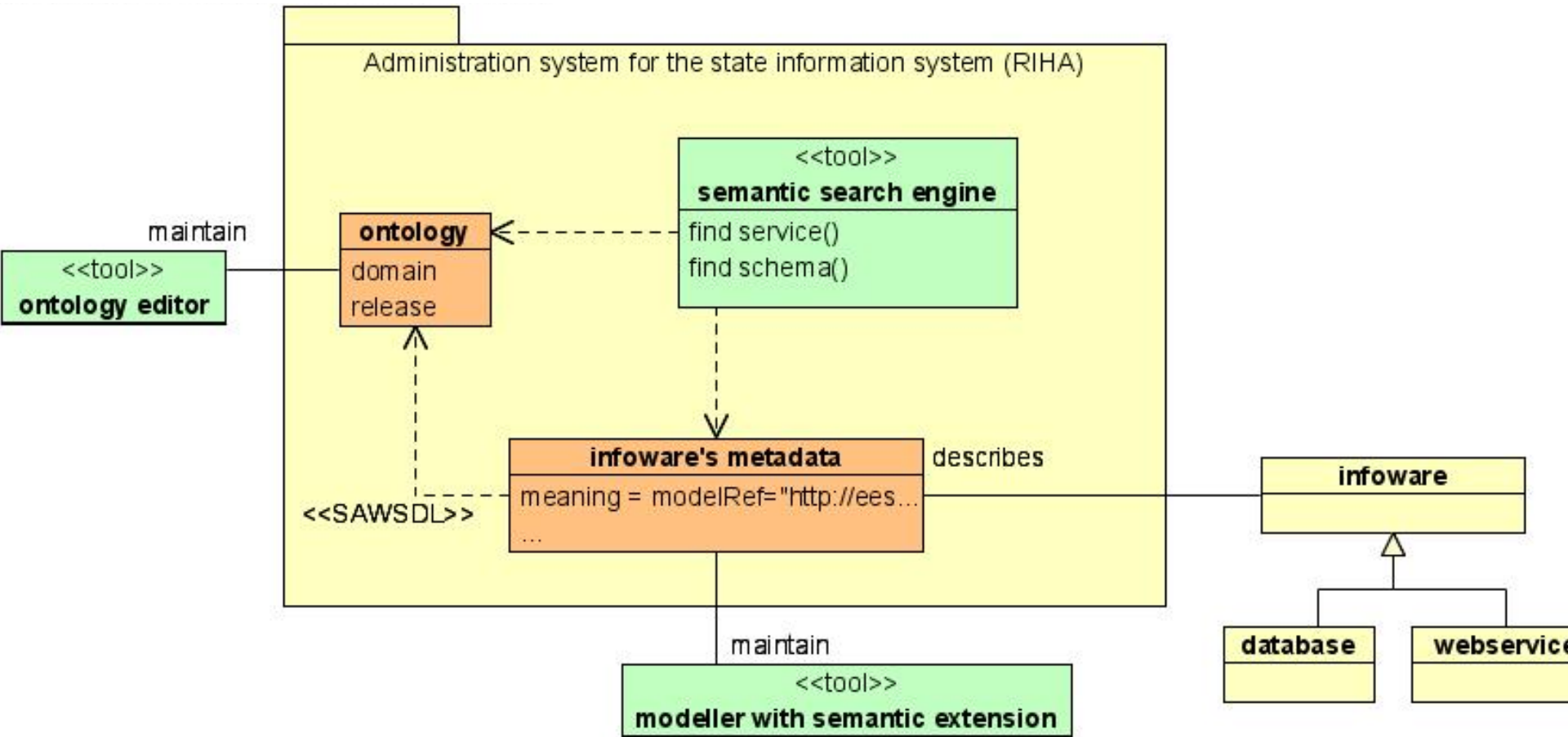

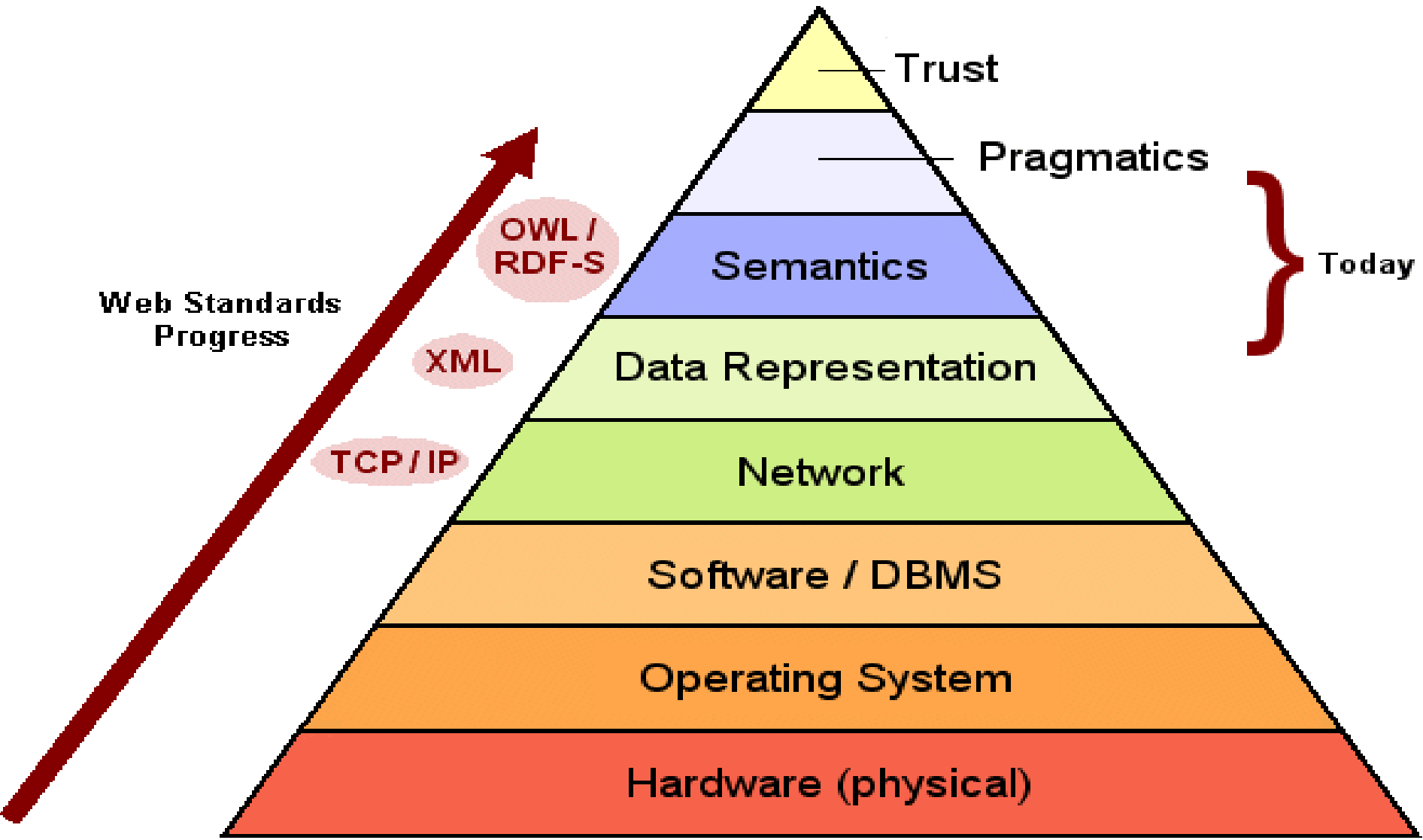
semantika töörühm 2.4.2008 agenda

- riigi infosüsteemi semantilise koosvõime arhitektuurist
- **tööplaani** semantika2008 tutvustus ja arutelu
- **semantikavarade hangetest**, Martin Luts
- semantikavarade loomise **metoodikatest**, Hele-Mai Haav
- semantika **koolituse** info, Ahto Kalja
- semantika **töövahendist** SEHKE, Peep Küngas

semantilise koosvõime arhitektuur

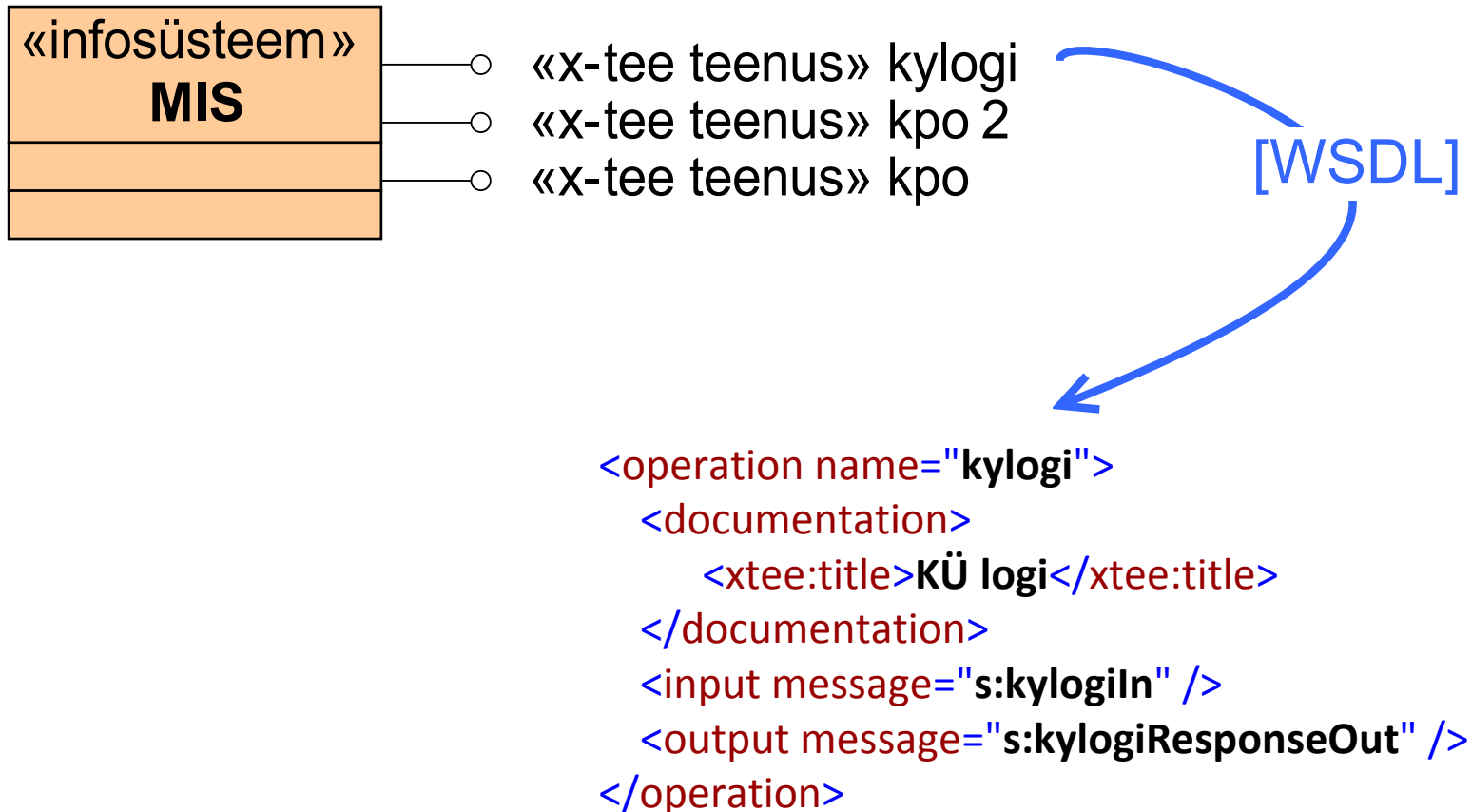

data federation = resolving **heterogeneities**

semantiline koosvõime –

organisatsioonide võime mõista andmete tähendust ühte moodi

näide – “tavaline” XSD

```
<complexType name="Immovable">  
  <sequence>  
    <element name="registryCode" type="string"/>  
    <element name="registrationDate" type="datetime"/>  
  </sequence>  
</complexType>
```

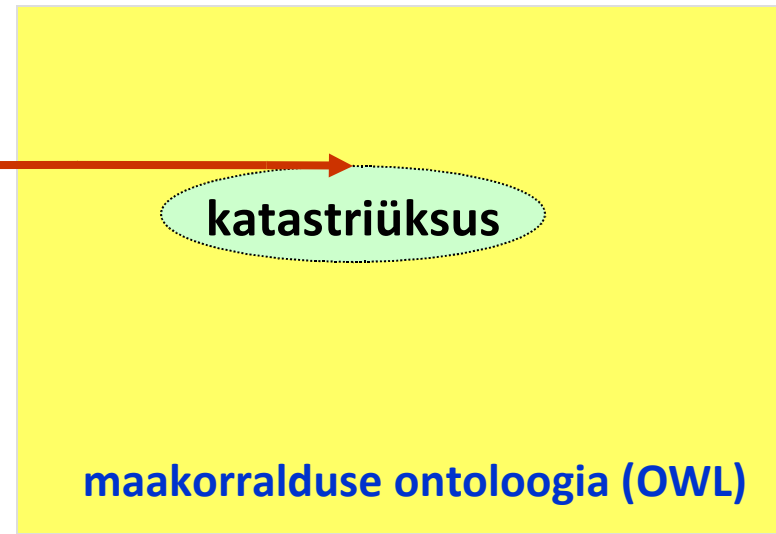
näide – semantiliselt rikastatud XSD

```
<complexType name="Immovable">
  <sequence>
    <element name="registryCode" type="string" sawsdl:modelReference =
      "http://riik.ee/onto/maakorraldus/2008/R2/katastritunnus"
    />
    <element name="registrationDate" type="datetime"/>
  </sequence>
</complexType>
```

modelReference lihttüüvide anoteerimiseks

```
<wsdl:types>
  ...
  <xs:simpleType name="KY">
    ...
  </xs:simpleType>
</wsdl:types>
```

WSDL lihttüüp


```
<wsdl:types>
...
<xs:simpleType name="KY"
  sawsdl:modelReference="http://riik.ee/ontoloogiad/maakorraldus/2008/R2/katastriyksus">
  ...
</xs:simpleType>
</wsdl:types>
```

semantiline kirjeldus viidetena

```
<complexType name="Immovable">
```

```
<sequence>
```

```
<element name="registryCode" type="string"/>
```

```
<element name="registrationDate" type="datetime"/
```

```
>
```

```
</sequence>
```

```
</complexType>
```

```
...
```

```
<complexType name="CadastralUnit">
```

```
<sequence>
```

```
<element maxOccurs="5" minOccurs="0" name="address" type="tns:Address"/>
```

```
<element name="area" nillable="true" type="string"/>
```

```
<element name="areaUnit" nillable="true" type="string"/>
```

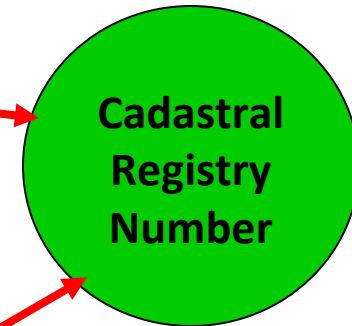
```
<element name="cadastralRegisterNumber" nillable="true" type="string"/>
```

```
<element name="createdOnPlanBasis" type="boolean"/>
```

```
</sequence>
```

```
</complexType>
```

```
...
```


Museum cataloging system

Material:	ys0:wool [change] [X] ys0 wool en <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Manufacturer:	toimo:Gallen-Kallela, Akseli (Finnish painter and graphic artist, 1865-1931) toimo Gall en <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Place of manufacture:	paikka:Helsinki ((suo:asuinalue)) [change] [X] paikka helsinki fin <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Manufacturing time:	ys0 <input type="text"/> en <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Manufacturing technique:	ys0 <input type="text"/> en <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Used by:	toimo <input type="text"/> fi <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Place of use:	paikka <input type="text"/> fin <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Subject:	ys0 <input type="text"/> en <input type="button" value="Open ONKI Browser"/>
Measures:	<input type="text"/>
Museum collection:	<input type="text"/>
Responsible museum:	<input type="text"/>

mida IS omanik peab tegema?

- **teenuste semantiline kirjeldus**
- tsentraalse **sõnaraamatu** koostamine
teenuste sisend- ja väljundandmete jaoks
- juhised <http://www.riso.ee/et/koosvoime/semantika/>
- koolitused
- töövahendid: RIHA jt

semantika tööplaan 2008

1. **semantikavarad** x-tee teenuste semantiliseks kirjeldamiseks

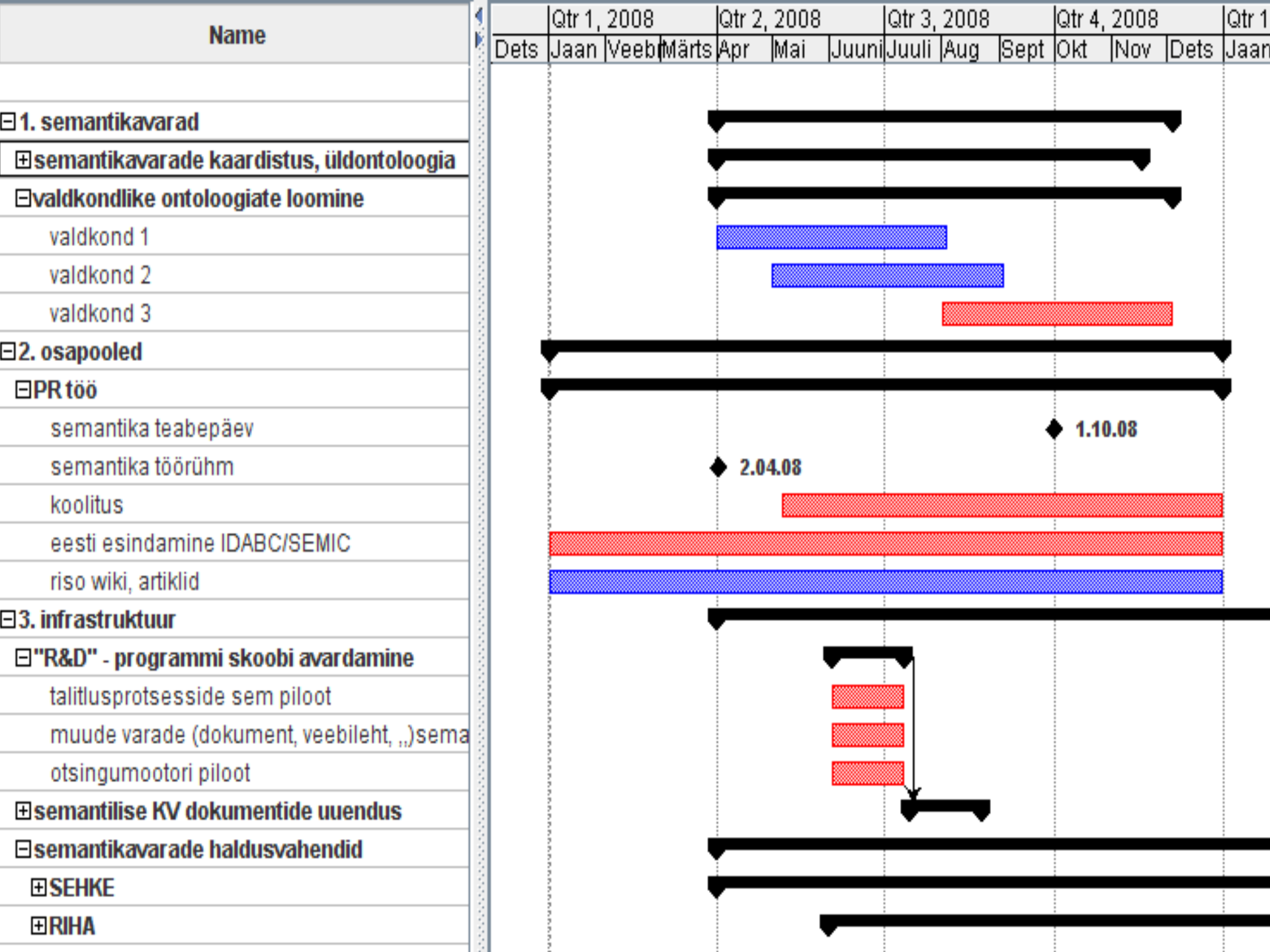
2. **osapooled** kasutavad semantikavarasid:

AK omanikud nõuavad arendusprojektides semantika juhise järgimist

IS arendusfirmad kirjeldavad semantiliselt AK ja teenuseid; oskavad semantilise otsinguga kolmandate osapoolte teenuseid

IS audiitorid/järelevalve ametnikud kontrollivad eelnevat

3. **infrastruktuur** – juhised, töövahendid jms

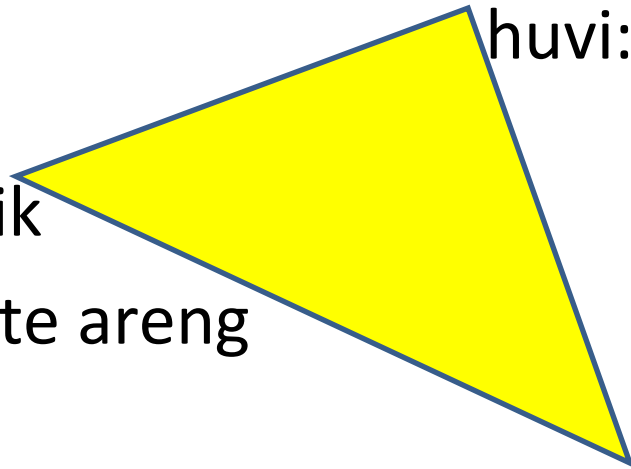

semantika **varade** hangetest

1. AK omanik

pakub: valdkonnateadmised

huvi: AK jätkusuutlikkus

2. IS arendaja

pakub: IS analüütik

huvi: tasu, töötajate areng

3. RIA/RISO

pakub: ontoloogiainsener/ekspert

huvi: RIS ülevaade, planeerimine

semantika **varade hangetest**

töö väljundid

2. valdkonna ontoloogia

- skoop: andmekogu x-tee teenuste sisend- ja väljundandmeelementide ulatuses,
- OWL failina
- publitseerituna RIHA-s

3. andmekogu x-tee teenuste semantiliselt rikastatud kirjeldused

- SA-WSDL failid
- publitseerituna RIHA-s

interoperability model for EIF2 (Gartner)

Enterprise/Administration A

Enterprise/Administration B

Legislation, Directives, Guidelines

